

N:o 217.

Af herr **O. A. Ericsson** i Ofvanmyra, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m.

I Kungl. Maj:ts till innevarande Riksdag afgifna proposition n:o 25 angående lönereglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m. föreslår Kungl. Maj:t bland annat att, om hinder eller svårighet möter för skoldistrikt att förse sådan lärare, som omnämnes i § 2 af kungörelsen angående aflöning af lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900, med tjänlig, i skolan eller nära denna belägen bostad jämte nödig vedbrand, skoldistriktet skall lämna honom i ersättning för nämnda förmåner minst 100 kronor för år.

Enligt nu gällande bestämmelser skall skoldistriktet förse sådan lärare med tjänlig bostad jämte nödig vedbrand eller ock, där hinder eller svårighet härför möta, lämna i ersättning för nämnda förmåner minst 50 kronor för år.

Olika meningar torde dock förefinnas beträffande behovet af ökad ersättningsskyldighet i berörda afseende, åtminstone då ökningen gäller så afsevärdt som med 100 procent. Såvidt af de åberopade handlingarna framgår, synes icke heller hvarken verkställande utskottet för Sveriges allmänna folkskolläraryörening eller lärarna själfva hafva gjort någon framställning därom. Föredragande statsrådets motivering för förhöjningen är också ytterst knapphändig och verkar godtycklig, samt stödjdes endast af en länsstyrelses och en inspektörs uttalade mening.

Godtager Riksdagen den föreslagna förhöjningen med rätt för lärare att blifva godtgjord med ersättningen, då *tjänlig* bostad saknas, blir säker-

ligen frestelsen stor för lärare på vissa trakter att utnyttja dessa tånjbara bestämmelser i högre grad än som kan vara förenligt med ett skoldistrikts förmåga att bära en dylik börda. Det kan förutsättas fall t. ex. då läraren är bosatt inom trakten och har egen bostad, han då försöker få skolans bostad förklarad otjänlig. Det kan också tänkas, att skoldistriktet nyss uppfört skolhuset och anordnat enligt dess mening tjänlig bostad för läraren, så kommer en lärare som har större anspråk och förklarar bostaden otjänlig och yrkar på ersättning. I sådana och liknande fall verkar denna börda dubbelt tryckande för skoldistriktet, som måhända äfven har att betala amortering och ränta å lån för skolhusets uppförande; och därjämte har man de obehagliga meningsskiljaktigheterna mellan läraren och skoldistriktet att dragas med.

I detta sammanhang bör också framhållas de högst varierande prisen på ved och hyreslägenheter, som förekomma på olika orter inom vårt vidsträckta land. Bestämmer man nu att ersättningen, där sådan kan komma i fråga, för vedbrand och bostadslägenhet skall åt berörda lärare utgå med minst 100 kronor för år, så lär det nog i de flesta fall, åtminstone på landsbygden, blifva så, att ersättningen stannar vid den summan eller 100 kronor, oafsedt höga eller låga priser å ved och bostadsrum. Detta blir emellertid en orättvisa, som bör såvidt möjligt är undvikas.

Ett sätt, och enligt mitt förmenande det bästa, vore att bibehålla det nu stadgade minimibeloppet, 50 kronor, och på samma gång besluta ett maximibelopp t. ex. 120 kronor, inom hvilken ram man hade att röra sig vid bestämmandet af ifrågavarande ersättning, och hvarvid man kunde anpassa ersättningsbeloppets storlek efter ortsförhållandena.

Men för att i så fall ställa större säkerhet för läraren att kunna erhålla den högre ersättningen, där sådan vore berättigad, och på samma gång i någon mån utjämna och lätta de olika skoldistriktens bördor i detta hänseende, bör staten åtaga sig att lämna skoldistriktens bidrag för hvarje skola motsvarande $\frac{2}{3}$ af det för hvarje distrikt bestämda ersättningsbeloppets storlek, dock med den inskränkning att bidraget beräknas utgå med minst 33 kronor 33 öre och högst 80 kronor för hvarje skola per år.

För att öfvervaka och se till att rättvisa mellan de olika skoldistriktet iakttages, kan man lämna Konungens befallningshafvande bemyndigande att pröfva beloppens storlek, hvarvid naturligen prisförhållandena å ved och bostadslägenheter skola utgöra grunden.

Genom en anordning på sätt jag här föreslagit, har man säkert lika stor sannolikhet för att skoldistriktet i regel komma att utgöra dessa förmaner in natura, som om den kungl. propositionen bifalles oförändrad.

Kommunerna eller de olika skoldistrikten äro för närvarande hårdt betungade med utgifter för folkskoleväsendet och blifva det i ännu högre grad vid bifall till den nu berörda kungl. propositionen. Ett större bidrag från statens sida är således fullt berättigadt och på många ställen synnerligen väl behöfligt. Med en begränsning däraf, sådan jag häröfvan föreslagit, behöfver man icke heller frukta för att bidraget skall blifva något synnerligen betungande för staten. De skolor, hvilka här afses, uppgå till ett antal, som understiger 10,000, och beräknas bidraget i medeltal till 50 kronor per skola, skulle således ett anslag på 500,000 kronor vara fullt tillräckligt.

Med åberopande af hvad jag sålunda i största korthet anfört, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville besluta följande ändring i och tillägg till ifrågavarande Kungl. Maj:ts proposition, nämligen,

att, om hinder eller svårighet möter för skoldistrikt att förse sådan lärare med tjänlig, i skolan eller nära denna belägen bostad jämte nödig vedbrand, skoldistriktet skall lämna honom i ersättning för nämnda förmåner minst femtio, högst etthundratjugu kronor för år.

att såsom bidrag för lämnad tjänlig bostad jämte nödig vedbrand, eller kontant ersättning därför åt sådan lärare, äger skoldistriktet att af statsmedel bekomma ett årligt bidrag af minst 33 kronor 33 öre och högst 80 kronor.

att under riksstatens åttonde hufvudtitel uppföra ett förslagsanslag å 500,000 kronor till bidrag åt skoldistrikt för lämnad tjänlig bostad och nödig vedbrand, eller kontant ersättning därför åt berörda lärare.

Åt statsutskottet, dit denna motion torde remitteras, öfverlämnas att vidtaga de förändringar och omformuleringar af förslaget, som kunna anses nödiga vid hufvudsakligt bifall därtill.

Stockholm den 7 februari 1908.

Ollas A. Ericsson.
